Dosarul nr. 3a-741/24; (2-20101538-02-3a-04072024)
Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Râșcani (Judecător Paniș Alexei)

D E C I Z I E

10 septembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Grefier Papuc Daniela

examinând în ședință publică apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (redenumit Consiliul pentru Egalitate), împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 13 octombrie 2021,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Constantin Haret și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, peroane terțe - Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa, privind anularea deciziei din 26 iunie 2020, cauza nr.35/20, prin care s-a constatat hărțuirea în câmpul muncii pe criteriul de poziție civică activă (activitate similară cu cea sindicală); anularea răspunsului la cererea prealabilă nr.03/1335 din 10 august 2020, prin care s-a invocat că actul administrativ urmează a fi contestat direct în instanța de judecată

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 18 august 2020 Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" și Haret Constantin, reprezentați de avocatul Nicolae Frumosu, au depus o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, terți Irina Tarasiuc, Natalia Cornegruță, Olga Madan, Mariana Drozdova, Iurie Andrușcenco, Nelea Lupu și Alisa Cazacenco, cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanții au relatat că la 17 februarie 2010 un grup de petiționari s-au adresat cu plângere către Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, prin care au solicitat constatarea faptului discriminării lor de către Constantin Haret, directorul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov".

Urmare a examinării plângerii, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, prin decizia din 26 iunie 2020, în cauza nr.35/20, a decis:

1. Faptele constatate în pct.5.8-5.12 reprezintă hărțuire în câmpul muncii pe criteriu de poziție civilă activă (activitate similară cu cea sindicală);

2. Alegațiile examinate la pct.5.7 se resping;

3. În vederea repunerii în drepturi a petiționarilor, Consiliul recomandă reclamantului: (i) să restabilească petiționarii în spectacolele din care au fost excluși, (ii) să contribuie la restabilirea petiționarului în cabina de grimare pe care a folosit-o anterior, (iii) să-și prezinte scuze, în scris, de la petiționarii hărțuiți;

4. În vederea prevenirii pe viitor a situațiilor similare, Consiliul recomandă reclamantului

să: (i) ia act că astfel de fapte sunt inacceptabile și să nu recurgă, pe viitor, la astfel de acțiuni; (ii) să elaboreze, la nivel de instituție, un regulament prin care să se prevadă un mecanism de prevenirea a hărțuirii între actori; (iii) să nu admită acțiuni de victimizare împotriva petiționarilor". Reclamanții au susținut că nu sunt de acord cu decizia nominalizată a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității, pe care o consideră ilegală în fond și emisă cu încălcarea procedurii.

Așadar, în susținerea opiniei enunțate și cu referire la încălcarea termenului de finalizare a procedurii administrative, reclamanții făcând trimitere la dispozițiile art.6 alin.(1), art.60 alin.(1), (4) și (5) din Codul administrativ și art.15 alin.(1) al Legii cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012, au menționat că decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității nr.35/20 din 23 iunie 2020, care este un act administrativ individual, a fost emis în cadrul unei proceduri administrative de control privind respectarea de către Constantin Haret a regimului juridic de prevenire și combatere a discriminării. În consecință, procedura respectivă urma a fi efectuată, inclusiv conform prevederilor Cărții a două din Codul administrativ, în măsura în care prevederile codului nu contravin cu cele prevăzute din Legea cu privire la asigurarea egalității și Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității.

La acest capitol, menționează că materialele dosarului administrativ nu conțin dovezi ale prelungirii termenului general al procedurii administrative, prin urmare, în speță pârâtul urma să emită actul administrativ contestat în condiții generale. Or, petiționarii s-au adresat cu plângere către pârât la 17 februarie 2020, respectiv, decizia Consiliului urma să fie emisă până la data de 18 martie 2020. Însă, la caz, decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității în cauza nr.35/20, a fost emisă la 23 iunie 2019, cu încălcarea termenului prevăzut de art.15 alin.(1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012 și art.60 alin.(4) din Codul administrativ, ceea ce constituie o încălcarea a procedurii la emiterea actului administrativ.

În context, cu titlu subsidiar, reclamanții au enunțat că la 18 martie 2020 a fost emisă Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr.1, care la pct.16, prevede triplarea, pe perioada stării de urgență a termenelor stabilite pentru soluționarea petiției. Ab initio menționează că, derogarea respectivă nu este aplicabilă în speță, or, procedura administrativă nu a început pe perioada stării de urgență. Însă, chiar dacă s-ar admite că pct.16 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr.1 din 18 martie 2020, este aplicabil, atunci și în acest caz, termenul procedurii administrative este încălcat, deoarece decizia pârâtului trebuia emisă în termen de 90 de zile de la data depunerii plângerii de către petiționari.

Referitor la ilegalitatea în fond a actului administrativ contestat, reclamanții au notat că în motivarea deciziei din 23 iunie 2020, în cauza nr.35/20, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității a indicat mai multe fapte ale reclamatului, care în accepțiunea sa constituie o hărțuire de muncă.

Cu referire la pretinsa neexecutare a prescripțiilor Inspectoratului de Stat al Muncii, reclamanții au reținut că în conformitate cu art.2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25 mai 2012, hărțuirea este orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege. Astfel, una dintre condițiile necesare de a fi întrunite în cazul hărțuirii este lezarea demnității anume pe baza criteriilor stipulate de lege. Cu toate acestea, prescripțiile impuse de Inspectoratul de Stat al Muncii nu se referă doar la un anumit grup de persoane, care eventual ar putea avea poziție

civică activă, ci la toți angajații teatrului. Respectiv, invocarea neîndeplinirii acestor prescripții nu poate fi considerat hărțuire în muncă, deoarece nu a fost făcută în baza criteriului poziției civice active. Mai mult, anume în cazul petiționarelor Mariana Drozdov și Natalia Cornegruță, plățile salariale au fost efectuate corespunzător, ceea ce denotă încă o dată netemeinicia alegațiilor pârâtului.

În privința excluderii petiționarilor din lista de delegare în turnee, reclamanții au relevat că petiționarii Irina Tarasiuc și Natalia Cornegruță, nu au fost excluși din lista de delegare în turneul din Federația Rusă, dar aceștia înșăși au refuzat să participe la turneu, invocând cuantumul mic al diurnei, fapt confirmat de martorul Olga Cosniter în cadrul procedurii administrative. Prin urmare, plata unei diurne într-un cuantum mai mic decât cel prevăzut de lege nu constituie temei de refuz de a pleca în delegare, salariatul putând solicita diferența pe calea unei acțiuni în justiție.

Referitor la excluderea petiționarilor din spectacole, reclamanții au precizat că pentru a constitui o acțiune de discriminare, hărțuirea trebuie să se bazeze pe criteriile stipulate de Legea nr.121/2012, în speță, pe criteriul poziției civice active. Cu toate acestea, din materialele dosarului administrativ și însăși constatările pârâtului, rezultă cu certitudine că excluderea petiționarilor Irina Tarasiuc, Natalia Cornegruță, Olga Madan din anumite spectacole, a avut ca temei mai multe solicitări ale angajaților teatrului, colegi ai acestora. Astfel, din moment ce pretinsa faptă ilegală nu a fost bazată pe un criteriu indicat de lege, dar pe alte motive, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității nu are competență de a interveni în legătură cu asemenea caz de hărțuire ce nu presupune discriminare. Aceasta deoarece hărțuirea, care nu implică discriminare, nu constituie obiectul de reglementare al Legii nr.121/2012. Totodată, reclamanții au invocat aceleași argumente și la pretinsa faptă de discriminare, prin schimbarea lui Iurie Andrușcenco din cabina de grimare. Or, din declarațiile martorilor și conținutul actului administrativ, se constată că petiționarul a fost schimbat într-o altă cabină de grimare nu din cauza poziției civice active a acestuia, ci din motivul solicitării mai multor angajați ai teatrului.

În final, având în vedere cele enunțate, Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Constantin Haret, reprezentați de avocatul Nicolae Frumosu, au solicitat anularea deciziei Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității din 26 iunie 2020, cauza nr.35/20 și a răspunsului la cererea prealabilă nr.03/1335 din 10 august 2020.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 13 octombrie 2021 a fost admisă acțiunea înaintată de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și Constantin Haret, fiind anulată ca ilegală decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu nr.35/20, emisă la 23 iunie 2020 și decizia de soluționare a cererii prealabile nr.03/1335 din 10 august 2020.

Solicitarea apelantului:

La 29 octombrie 2021 Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 13 octombrie 2021, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.1, vol. II).

Termenul de declarare a apelului:

Conform art. 231 alin.(1) din Codul administrativ, hotărîrile judecătoriilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.

Potrivit art.232 alin.(1), (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului

hotărîrii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că hotărîrea contestată a fost pronunțată la 13 octombrie 2021 (f.d. 223, vol. I), cererea de apel nemotivată a fost înregistrată la 29 octombrie 2021 (f.d. 1, vol. II), hotărîrea motivată a instanței de fond fiind recepționată de apelant la 09 februarie 2022 (f.d.23, vol.II) iar apelul motivat a fost depus la 25 februarie 2022. Avînd atare circumstanțe, instanța conchide că cererea de apel nemotivat și cererea de apel motivat au fost depuse în termenii prevăzuți de lege.

Argumentele părților:

În motivarea apelului declarat, apelantul a invocat că prima instanță a interpretat eronat normele de drept material, fapt care a generat concluziile nefondate cu privire la necesitatea anulării deciziei. La fel, prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

Referitor la argumentul instanței de fond precum că plângerea în cauza nr. 35/20 nu urma să fie acceptată spre examinare de către Consiliu, deoarece nu este semnată de petiționari, Consiliul consideră că acesta este neîntemeiat, or, petiționarii plângerii care a făcut obiectul cauzei nr. 35/20, sunt identificabili, aceștia au comunicat direct în conținutul plângerii colective că sunt angajați ai Teatrului Dramatic Rus de Stat ''Anton Cehov" al cărui director, Constantin Haret, ar întreprinde în privința lor diverse acțiuni de hărțuire. Totodată, petiționarii au menționat în plângere numele și prenumele fiecăruia, precum și datele de contact ale unuia dintre ei, în vederea facilitării corespondenței. În context, evidențiază faptul că plângerea colectivă este întocmită de către angajații teatrului vizat în nume propriu. Corespunzător, persoanele care au depus plângerea în fața Consiliului au calitatea de petiționari și nu de persoane interesate. În acest caz, prevederile pct. 38 din Regulamentul de activitate al Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012, potrivit cărora plângerea se depune în interesul altei persoane doar cu acordul acesteia, nu sunt aplicabile speței. Mai mult, Consiliul remarcă în mod ipotetic că, în cazul în care plângerea ar fi fost depusă totuși în interesul grupului de persoane - angajații teatrului, acordul acestora nu este necesar comparativ cu cazul în care plângerea se depune în interesul doar a unei singure persoane, fapt ce rezultă expres din dispozițiile aceluiași pct. 38 din Regulamentul de activitate al Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012.

În aceeași ordine de idei, Consiliul ține să evidențieze filele dosarului administrativ nr. 65-71, reprezentând declarațiile de consimțământ ale petiționarilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal. Declarațiile respective conțin datele de identitate detaliate ale fiecărui petiționar și semnătura acestora. Astfel, Consiliul rezumă că nu a întâmpinat impedimente, inclusiv legale, în identificarea petiționarilor, iar declarațiile amintite supra confirmă acest fapt. În plus, în ceea ce privește faptul că plângerea nu a fost semnată de persoanele care au depus-o, Consiliul notează că această formalitate nu reprezintă un motiv de declarare a plângerii inadmisibile, prin prisma prevederilor art. 14 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și pct. 42 din Regulamentul de activitate al Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012. Prin urmare, Consiliul nu a avut temei de a nu accepta spre examinare plângerea în cauza nr. 35/20, precum invocă prima instanță.

La fel, Consiliul apreciază critic poziția instanței de fond și sub aspectul concluziei că ar fi fost încălcat termenul de derulare a procedurii administrative. Or, potrivit prevederilor art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, termenul în interiorul căruia Consiliul urmează să finalizeze o procedură administrativă este de 30 de zile din data depunerii plângerii, termen care poate fi prelungit până la 90 de zile. La fel, reglementări cu privire la

prelungirea termenului procedurii administrative în interiorul căruia urmează a fi soluționată o plângere se conțin și în norma generală - Codul administrativ art. 60 alin. (5).

Atrage atenția că în scopul examinării multe-aspectuale și obiective a plângerilor privind pretinsa discriminare, prelungirea termenului până la 90 de zile permite desfășurarea unor activități de investigație complexe, ori după caz, modificarea pe parcurs a metodei de examinare în dependență de noile circumstanțe elucidate. Deci, ținând cont de numărul de petiționari, complexitatea plângerii (au fost invocate un șir de acțiuni ca fiind discriminatorii), necesitatea de a auzi opinia reclamatului (intimatului), de a studia probele prezentate, de a stabili, organiza și petrece o ședință de audieri, prelungirea termenului până la 90 de zile se impunea în mod obiectiv. La fel, atrage atenția că potrivit materialelor dosarul administrativ, reclamantul cărui la data de 28 februarie 2020 i-a fost comunicată plângerea și solicitată poziția, a oferit un răspuns în data de 16 martie 2020.

Consiliul notează că la 18 martie 2020, în temeiul Hotărârii Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgentă pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie 2020 - 15 mai 2020. Totodată, potrivit pct. 20 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 4/2020, s-a decis că în cazul procedurilor administrative inițiate până la sau în perioada stării de urgență, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată, prevăzut în articolul 60 alineatele (1), (4) și (5) din Codul administrativ al Republicii Moldova, se prelungește cu 60 zile. Astfel, termenul de examinare a plângerii depusă de grupul de petiționari în data de 17 februarie 2020, de drept, a fost prelungit cu 60 zile, fără a fi necesară o notificare a participanților din partea Consiliului. Mai mult decât atât, obligativitatea informării participanților la procedura administrativă în fața Consiliului nu este impusă de cadrul normativ incident activității Consiliului, și anume de Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și de Regulamentul de activitate al Consiliului aprobat prin Legea nr. 298/2012.

De asemenea, la expirarea termenului de 60 zile instituit prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 4/2020, Consiliul avea posibilitatea de a prelungi, în temeiul art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, termenul până la 90 de zile dacă exista necesitatea de a efectua anumite acțiuni suplimentare. Având în vedere necesitatea de a petrece o ședință de audieri pe caz, s-a dispus prelungirea termenului. Respectiv, Consiliul a desfășurat o ședință de audieri în data de 25 mai 2020 ora 13:00, la sediul Consiliului. Astfel, termenul de examinare a plângerii depusă în data de 17 februarie 2020 de grupul de petiționari, în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, fiind prelungit până la 90 de zile, urma să expire în data de 16 iulie 2020. Consiliul însă a finalizat procedura administrativă în data de 23 iunie 2020, prin emiterea deciziei în cauza nr. 35/20. Deci, Consiliul a respectat întru totul termenul în interiorul căruia trebuia să finalizeze procedura administrativă și a emis decizia în termenul legal.

Cât privește concluziile primei instanțe prin care au fost constatate pretinse ilegalități în fond a deciziei, Consiliul menționează că petiționarii s-au adresat Consiliului cu o plângere privind pretinsa hărțuire în câmpul muncii comisă de către directorul teatrului, pentru că petiționarii au depus diverse petiții către diferite instituții de profil privind verificarea activității desfășurate de către director și pentru că petiționarii își revendicau drepturile ori de câte ori considerau că le sunt încălcate. Petiționarii au sesizat un șir de autorități pe care le-au informat despre pretinse acțiuni ilegale admise de către director în activitate de manager pe care o desfășura cum ar fi: utilizarea neconformă a resurselor financiare publice, angajarea rudelor în subordine, acțiuni de favoritism/conflict de interese etc., precum și încălcarea drepturilor

salariale ale petiționarilor cum ar fi achitarea incorectă a salariilor, neachitarea diurnelor în mărimile prevăzute de legislație, etc.

După aceste sesizări și reclamări ale directorului către instituțiile de resort, petiționarii au resimțit un șir de acțiuni nedorite, care le-au lezat demnitatea în muncă, toate fiind indicate și descrise în mod corespunzător. Astfel, în rezultatul examinării susținerilor părților în contradictoriu și analizării cadrului probator administrat, Consiliul a constatat că acțiunile dlui Constantin Haret se încadrează în noțiunea de hărțuire, ce se conține la art. 2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012. Or, toate elementele constitutive ale acestei forme de discriminare au fost identificare în mod corespunzător.

Anume petiționarii sunt cei care au sesizat diverse autorități cu privire la încălcările admise de către director, anume în baza petiției terților a fost efectuat controlul de către Inspectoratul de Stat al Muncii și constatate încălcările care au dus la emiterea prescripție obligatorie pentru executare. Astfel, anume petiția terților a deranjat directorul teatrului și i-a creat acele incomodități, iar refuzul directorului de a executa prescripția în partea ce ține de recalcularea salariilor petiționarilor reprezintă acel comportament nedorit care a creat un mediu ostil la locul de muncă prin continuarea încălcării drepturilor salariale ale celor care le-au reclamat.

Consiliul a constatat că deși în privința petiționarelor Mariana Drozdova și Natalia Cornegruță salariul a fost calculat corect, această circumstanță nu absolvă reclamatul/intimatul de constatarea generală a faptului hărțuirii pe acest capăt de acuzare. Or, Inspectoratul de Stat al Muncii a depistat mai multe încălcări în activitatea managerială a instituției, solicitând remedierea acestora prin emiterea prescripției obligatorii pentru executare, pe care directorul teatrului a refuzat să o îndeplinească.

În ceea ce privește excluderea a două petiționare din lista de delegare în turnee (Irina Tarasiuc și Natalia Cornegruță), Consiliul menționează cele indicate în decizie și anume că reclamatul/intimatul Constantin Haret la adunarea colectivă a informat că teatrul, la invitația Ambasadei Federației Ruse la Chișinău, urma sa meargă într-un turneu în Federația Rusă. Partea rusă va achita o diurna zilnică de 1000 ruble pentru toți cei care vor merge în turneu. Petiționarele vizate au obiectat și au solicitat să le fie achitate diurnele în conformitate cu prevederile legale. Reclamatul/intimatul a respins solicitarea acestora și a menționat că în bugetul teatrului nu sunt resurse financiare. Prin urmare, dat fiind faptul că petiționarele au refuzat să accepte condițiile enunțate, acestea au fost excluse din lista persoanelor care au mers în turneu și din spectacolul respectiv. Adică, pentru că petiționarele nu s-au conformat cerințelor ilegale ale angajatorului, nu au mers în turneu. Directorul teatrului Constantin Haret a delegat alte două actrițe care au interpretat rolurile jucate de către petiționare. Deci, petiționarele au fost excluse din acele spectacole, respectiv din lista delegației.

Referitor la excluderea petiționarelor din spectacolele în care jucau (Irina Tarasiuc, Natalia Cornegruță și Olga Madan) și schimbarea petiționarului din cabina de grimare (Iurie Andrușcenco), Consiliul explică că dl Constantin Haret într-o manieră absolut neargumentată și inexplicabilă a satisfăcut toate solicitările care au parvenit de la colectiv în defavoarea petiționarilor, fără a încerca să remedieze într-un mod sau altul situația creată, a fost iarăși în măsură să creeze petiționarilor un mediu ostil la locul de muncă. Consiliul remarcă că angajatorul a acționat doar în detrimentul petiționarilor care sunt activi civic și raportează orice fel de încălcare pe care le sesizează în acțiunile directorului de teatru. Deci și de această dată s-a reținut că comportamentul reclamatului/intimatului a fost determinat de atitudinea ostilă pe care o avea față de petiționari pentru că ultimii l-au reclamat în diverse instanțe.

Ce ține de anularea de către prima instanță a deciziei de soluționare a cererii prealabile nr. 03/1335 din 10 august 2020, Consiliul menționează că răspunsul la cererea prealabilă este legal. Or, prin răspuns intimații au fost informați despre faptul că decizia poate fi contestată în instanța de contencios administrativ, adică a adus la cunoștința acestora prevederea legală în temeiul căreia poate face uz de calea de atac, în cazul în care nu sunt de acord cu constatările Consiliului.

Astfel, nu există temei pentru a anula răspunsul nr. 03/1335 din 10 august 2020, în condițiile în care Consiliul a acționat în strictă conformitate cu prevederile legale. Mai mult, prin anularea unui astfel de răspuns s-ar crea o jurisprudență, potrivit căreia instituțiile publice ar putea să nu răspundă la interpelările/solicitările/sesizările care le sunt adresate. Cât ține de conținutul răspunsului, atrage atenția că răspunsul unei autorități publice care cuprinde punctul de vedere cu privire la interpretarea unei legi, nu poate fi considerat drept un act administrativ, deoarece răspunsul în cauză nu produce nici un efect juridic față de persoana care l-a solicitat. Mai mult, instanța nu poate pune în discuție conținutul unui răspuns la o cerere adresată unei autorități publice, deoarece adresanții (intimații) nu pot să pretindă ca răspunsul la cerere să fie dat conform propriei lor formulări sau într-un anumit sens, după dorința personală, stabilirea răspunsului fiind atributul exclusiv al autorității publice competente.

Reieșind din cele explicate mai sus, Consiliul reiterează concluzia că instanța de fond, în primul rând, a interpretat eronat normele de drept material. Totodată, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, fapt care a generat concluziile nefondate cu privire la necesitatea anulării deciziei Consiliului în cauza nr. 35/20 din 23 iunie 2020 și a deciziei de soluționare a cererii prealabile nr. 03/1335 din 10 august 2020.

Aspecte de procedură.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, a fost respinsă cererea de apel înaintată de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 13 octombrie 2021. (f.d. 62-87, vol. II)

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2024, a fost admis recursul depus de Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, fiind casată decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. (f.d. 179-191, vol. II)

La 04 iulie 2024 cauza nominalizată a fost repartizată în mod aleatoriu, prin intermediul PIGD, spre examinare în ordine de apel judecătorului raportor Dașchevici Grigore.

La 06 septembrie 2024 reprezentantul intimatului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, avocatul Covaliov Natalia a depus o cerere prin care a adus la cunoștință instanței de judecată că renunță la acțiunea de contencios administrativ înaintată. În motivarea cererii reprezentantul intimatului a invocat că decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității, a fost contestată de către Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, în persoana directorului C. Haret. Ministerul Culturii, care este fondatorul Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P.Cehov”, a reacționat la situația creată (și nu numai la aceasta ori, s-au constatat mai multe ilegalități comise de directorul C. Haret în perioada de administrare a teatrului) și a încetat contractul individual de muncă cu Constantin Haret în funcție de director și a numit o altă persoană în funcție de director interimar - dl. Feodor Gladii. Prezenta administrație a examinat fiecare caz în parte și în măsura posibilităților permise de lege a restabilit în drepturi angajații - actorii Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa, corespunzător, a fost

executată Decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității din 26 iunie 2020 în cauza nr. 35/20.

În drept, cererea privind renunțare la acțiune a fost întemeiată pe prevederile art. 212, 265, 266 și 375 din Cod de procedură civilă.

Poziția participanților la proces în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel:

În cadrul ședinței de judecată reprezentantul apelantului Consiliul pentru egalitate nu s-a prezentat, solicitând examinarea apelului în lipsa sa.

Reprezentantul intimatului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov", avocatul Covaliov Natalia în ședința de judecată a susținut referința depusă, totodată a solicitat admiterea cererii privind renunțarea la acțiune.

Persoanele terțe Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea în ședința de judecată au solicitat admiterea apelului, în același timp susținând cererea intimatului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" privind renunțarea la acțiune. Terțul Cazacenco Alisa în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d. 220, vol. II), în același timp invocând în cerere că susține cererea de apel și solicită admiterea acesteia în sensul formulat.

Intimatul Haret Constantin în ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, procedura citării legale fiind respectată (f.d. 229, vol. II), din care considerente Completul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa părților neprezente legal citate.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții prezenți la proces, studiind materialele dosarului Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră că apelul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii privind respingerea acțiunii în partea pretențiilor formulate de Haret Constantin, în același timp considerînd necesar de a admite cererea reclamantului-intimat Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" privind renunțarea la acțiune, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărîrea primei instanței și emite o nouă decizie.

Cu referire la cererea avocatului Covaliov Natalia în interesele reclamantului-intimatului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov", privind renunțarea la acțiune, Completul judiciar reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Astfel, ținând cont că Codul administrativ nu reglementează procedura soluționării cererii reclamantului de renunțare la acțiune, examinarea cererii nominalizate va avea loc prin prisma Codului de procedură civilă în coroborare cu prevederile Codului administrativ.

Art. 60 alin. (2) și (5) al Codului de procedură civilă stabilește expres că, pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, pîrîtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare. Instanța nu va admite renunțarea reclamantului la acțiune, nici recunoașterea acțiunii de către pîrît, nu va confirma tranzacția dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului. Anterior confirmării tranzacției,

instanța verifică respectarea prevederilor art.32 alin.(3) din Legea nr.137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere.

În conformitate cu prevederile art. 212 Cod de procedură civilă, renunțarea reclamantului la acțiune, se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată și se semnează de reclamant, pîrît sau de ambele părți. Dacă renunțarea reclamantului la acțiune este exprimată în cerere scrisă, adresată instanței, ea se anexează la dosar, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată. Înainte de a admite renunțarea reclamantului la acțiune, instanța judecătorească explică reclamantului, pîrîtului sau părților efectele acestor acte de procedură. În cazul admiterii renunțării reclamantului la acțiune, instanța judecătorească pronunță o încheiere prin care dispune încetarea procesului.

Conform art. 265 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care: c) reclamantul a renunțat la acțiune, renunțul fiind admis de instanță.

În conformitate cu prevederile art. 375 din Cod de procedură civilă, (1) Renunțarea reclamantului la acțiune și tranzacția încheiată între părți după depunerea apelului se prezintă instanței de apel în scris sub formă de cerere. (2) Examinarea cererii reclamantului de renunțare la acțiune sau a cererii părților de încheiere a tranzacției, efectele admiterii sau respingerii renunțului sau tranzacției au loc în conformitate cu art.212. (3) În caz de admitere a renunțului reclamantului la acțiune sau de confirmare a tranzacției dintre părți, instanța de apel anulează hotărîrea atacată și dispune încetarea procesului dacă sînt respectate prevederile art.60 alin.(5).

Astfel, după cum denotă actele cauzei, reclamantul-intimat Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, după depunerea cererii de apel de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (în prezent Consiliul pentru Egalitate) a prezentat instanței de apel în scris sub formă de cerere renunțarea la acțiune, cererea fiind semnată de avocatul Covaliov Natalia, care în baza mandatului avocațial seria MA nr. 1572862 din 18.01.2023, a fost împuternicită de directorul teatrului, Gladii Feodor, inclusiv cu dreptul „[...] de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune […]”. La fel, în cerere s-au invocat cunoașterea prevederilor normelor legale care reglementează efectele renunțării reclamantului la acțiune și încetare a procesului.

Prin urmare, se constată că reclamantul Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” și-a exprimat voința de a renunța la acțiune și din considerentele menționate, având în vedere faptul că renunțarea la acțiune nu contravine legii și nu încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului, Colegiul judiciar ajunge la concluzia emiterii unei încheieri în partea pretențiilor reclamantului Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”, prin care să fie admisă cererea de renunțare la acțiune, cu dispunerea încetării procesului în partea pretențiilor formulate de reclamantul respectiv.

Cu referire la pretențiile reclamantului Haret Constantin, Completul judiciar consideră că acestea sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, din următoarele raționamente.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, (1) examinînd acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).

Potrivit art. 219 alin. (1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru

depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Conform jurisprudenței CtEDO, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară. (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În cadrul examinării cauzei, cercetând starea de fapt, instanța de apel a stabilit cu certitudine că la 17 februarie 2020 Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa s-au adresat către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității cu o plângere colectivă pe faptul că angajatorul Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov", în persoana directorului Haret Constantin, a început să-i hărțuiască în urma depunerii petițiilor către Inspectoratul de Stat al Muncii și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (f.1-10 dosar administrativ).

Prin scrisoarea nr. 03/323 din 20.02.2020, Consiliul a acordat petiționarelor un termen de 10 zile pentru a prezenta probe suplimentare și a indica circumstanțele de fapt mai detaliat, în caz contrar plângerea va fi declarată inadmisibilă (f.d. 12, 16, dosar administrativ).

Prin scrisoarea nr. 03/339 din 24.02.2020, Consiliul a informat Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" și Haret Constantin despre faptul că a primit spre examinare plângerea depusă de Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa la 17 februarie 2020, solicitând în termen de 10 zile de la recepționarea scrisorii, opinia și probele care ar dovedi că cele invocate nu constituie discriminare (f.d. 13-14, dosar administrativ).

Prin demersul din 12 martie 2020, membrul raportor al Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității – Svetlana Doltu a solicitat prelungirea termenului de examinare a plângerii până la 17 mai 2020, demersul fiind aprobat de președintele Consiliului (f.d.161 dosar administrativ).

La 12 martie 2020 Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" a expediat în adresa Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității o explicație referitor la plângerea înaintată de Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa (f.d.17-18 dosar administrativ).

Prin scrisoarea nr. 03/644 din 05.05.2020, Consiliul a expediată în adresa persoanelor terțe răspunsul de la intimat și a acordat petiționarelor Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa un termen de 10 zile pentru a prezenta probe suplimentare și a indica circumstanțele de fapt mai detaliat, în caz contrar plângerea va fi declarată inadmisibilă (f.d. 22, dosar administrativ).

La 08 mai 2020 Cornegruță Natalia în numele colectivului Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" a depus la Consiliul o cerere privind înlăturarea neajunsurilor și a anexat probe (f.23-33, dosar administrativ).

La 12 mai 2020 membrul raportor al Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității – Svetlana Doltu a emis raportul nr.35/20, în care a invocat că analizând alegațiile petiționarilor s-a stabilit că prezumția hărțuirii pe criteriu de opinie a fost instituită. S-a mai invocat că Consiliul urmează să aprecieze caracterul comportamentului

deplâns prin raportare la normele generale acceptabile, precum și prin stabilirea legăturii de cauzalitate dintre acestea și criteriul invocat. (f.d.39-41, dosar administrativ).

La data de 22 mai 2020 Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" a expediat în adresa Consiliului probele pe care își întemeiază poziția (f.d.42-63, dosar administrativ).

La 25 mai 2020 persoanele terțe și intimatul au întocmit declarațiile de consimțământ privind prelucrarea datelor cu caracter personal (f.65-76 dosar administrativ).

Potrivit procesului-verbal nr.47 din 25 mai 2020, la ședință au participat patru membri iar ca urmare a examinării părților s-a acordat intimatului un termen de 5 zile lucrătoare pentru a prezenta actele solicitate. La fel, s-a propus părților să decidă în 5 zile lucrătoare să medieze conflictul pe cale amiabilă (f.d.217, vol. I, f.d.109-118, dosar administrativ).

La 29 mai 2020 Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" a expediat în adresa Consiliului probele suplimentare (f.d.77-85, dosar administrativ).

La 15 iunie 2020 Tarasiuc Irina a expediat în adresa Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității o cerere prin care a informat că termenul de soluționare a cazului pe cale amiabilă a expirat, iar ca urmare solicită expedierea în adresa sa a deciziei emisă pe cauza respectivă (f.d.106, dosar administrativ). Iar, prin răspunsul din 16 iunie 2020 apelantul a informat-o pe Tarasiuc Irina că o decizie pe caz nu a fost luată, dar este în proces de examinare (f.d.108, dosar administrativ).

La 23 iunie 2020 Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a emis o decizie în cauza nr. 32/20, prin care a dispus următoarele:

„1. Faptele constatate în pct. 5.8-5.12 reprezintă hărțuire în câmpul muncii pe criteriu de poziție civică activă (activitate similară cu cea sindicală).

2. Alegațiile examinate la pct. 5.7 se resping.

3. În vederea repunerii în drepturi a petiționarilor, Consiliul recomandă reclamatului: (i) să Restabilească petiționarii în spectacolele din care au fost excluși; (ii) să contribuie la restabilirea petiționarului în cabina de grimare pe care a folosit-o anterior; (iii) să-și prezinte scuze, în scris, de la petiționarii hărțuiți.

4. În vederea prevenirii pe viitor a situațiilor similare, Consiliul recomandă reclamatului să: (i) ia act că astfel de fapte sunt inacceptabile și să nu recurgă, pe viitor, la astfel de acțiuni; (ii) să elaboreze, la nivel de instituție, un regulament prin care să se prevadă un mecanism de prevenire a hărțuirii între actori; (iii) să nu admită acțiuni de victimizare împotriva petiționarilor.

5. Reclamatul va informa Consiliul, în termen de 30 de zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii privind acțiunile întreprinse și/sau planificate pentru implementarea recomandărilor formulate.

6. Decizia se comunica părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.

7. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3." (f.d.119-125 dosar administrativ).

La 02 iulie 2020 decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității nr.35/20 din 23.06.2020, a fost recepționată de directorul Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" - Haret Constantin (f.d.126-1261, dosar administrativ).

La 27 iulie 2020 Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" și Haret Constantin, reprezentați de avocatul Frumosu Nicolae, s-au adresat Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu o cerere prealabilă prin care au solicitat anularea deciziei nr.35/20 din 23.06.2020 (f.d.17-19).

Prin răspunsul nr.03/1335 din 10 august 2020, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a informat reclamanții/intimați despre faptul că decizia nr.35/20 din 23.06.2020 urmează a fi contestată direct în instanța de judecată, fapt menționat în pct.7 a deciziei (f.d.20).

La 18 august 2020 Constantin Haret și Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" au înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, peroane terțe - Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa, privind anularea deciziei din 26 iunie 2020, cauza nr.35/20, prin care s-a constatat hărțuirea în câmpul muncii pe criteriul de poziție civică activă (activitate similară cu cea sindicală); anularea răspunsului la cererea prealabilă nr.03/1335 din 10 august 2020, prin care s-a invocat că actul administrativ urmează a fi contestat direct în instanța de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanța s-a pronunțat în favoarea temeiniciei acțiunii, dispunând admiterea acesteia și anulând actele administrative contestate.

Judecînd apelul declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, instanța de apel verificînd legalitatea hotărîrii primei instanțe în partea pretențiilor formulate de Haret Constantin, (or, în partea pretențiilor Teatrului Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov" procedura urmînd a fi încetată în urma depunerii cererii de renunțare la acțiune), pronunțîndu-se asupra aspectelor importante pentru soluționarea justă a cauzei, a ajuns la concluzia casării integrale a hotărîrii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă ca neîntemeiată, din considerentele ce succed.

Completul judiciar reiterează că obiect al controlului judecătoresc în prezenta speță, constituie decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 23 iunie 2020, emisă în cauza nr. 32/20, prin care a decis că faptele constatate în pct. 5.8-5.12 reprezintă hărțuire în câmpul muncii pe criteriu de poziție civică activă (activitate similară cu cea sindicală).

Curtea Supremă de Justiție examinând recursul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2022, a criticat unele concluzii reținute de instanțele ierarhic inferioare. Astfel, Curtea Supremă de Justiție a invocat că reprezintă o apreciere vădit nerezonabilă a probelor concluzia instanței de apel precum că "plângerea în cauză nu este semnată de către petiționari, lipsește acordul persoanelor în interesul cărora a fost depusă, precum și nu conține date de identificare a persoanei care a depus-o", în condițiile în care persoanele din numele cărora a fost depusă plângerea s-au prezentat în cadrul procedurii administrative și au confirmat că susțin cele invocate în plângerea depusă. La fel, Curtea Suprema de Justiție a apreciat ca fiind formalistă, fără o acoperire legală și situată la limita arbitrariului concluzia instanțelor ierarhic inferioare despre nulitatea actului Consiliului pe motivul că procedura administrativă ar fi derulat un termen mai mare decât cel prevăzut de lege pentru o procedură administrativă. În susținerea acestei poziții instanța ierarhic superioară a invocat că Consiliul de egalitate este un organ al cărui funcție de bază constă în apărarea drepturilor persoanelor care sunt discriminate, adică care sunt supuse unui tratament degradant și umilitor din perspectiva demnității umane. Persoanele care se simt discriminate se adresează la Consiliu pentru a obține o protecție din partea abuzurilor. Este inadmisibil ca aceste persoane să fie lipsite de protecție din simplul considerent că Consiliul nu a reușit să finalizeze o procedură în termenii prevăzuți de lege. O astfel de abordare ar însemna că și o instanță de judecată, în situația în care o victimă a violenței în familie se adresează pentru protecție, nu reușește să examineze cererea în termen de 24 de ore, ar trebuie

să-i refuze în apărarea drepturilor sale pentru că în caz contrar va încălca drepturile agresorului prin depășirea termenului. Eventualele carențe în activitatea organelor la care se adresează cetățenii după protecție, nu pot fi invocate pentru a se le refuza în apărarea drepturilor. O eventuală omitere a termenului de desfășurare a unei proceduri ar putea fi invocată doar în situația în care aceasta a viciat fundamental procesul. Însă instanțele ierarhic inferioare n-au argumentat absolut deloc de ce pretinsa omitere nesemnificativă a termenului de desfășurare a procedurii a afectat fundamental drepturile reclamantei în procedura în fața Consiliului.

Așadar, reieșind din faptul că Curtea Supremă de Justiție prin decizia irevocabilă a invocat că nu pot constitui ca temeiuri de anulare a actului administrativ contestate, argumentele precum că decizia Consiliului a fost emisă cu încălcarea termenului, sau că petiția nu a fost semnată de toți petiționarii, Completul judiciar specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Chișinău va analiza legalitatea actului administrativ contestat în fond.

După cum rezultă din materialele cauzei, petiționarii s-au adresat Consiliului cu o plângere privind pretinsa hărțuire în câmpul muncii comisă de către directorul teatrului, pentru că au depus diverse petiții către diferite instituții de profil privind verificarea activității desfășurate de către directorul teatrului și pentru că petiționarii își revendicau drepturile ori de câte ori considerau că le sunt încălcate. Cu alte cuvinte, petiționarii au sesizat un șir de autorități pe care le-au informat despre pretinse acțiuni ilegale admise de către director în activitatea de manager pe care o desfășura cum ar fi: utilizarea neconformă a resurselor financiare publice, angajarea rudelor în subordine, acțiuni de favoritism/conflict de interese, etc., precum și încălcarea drepturilor salariale ale petiționarilor cum ar fi achitarea incorectă a salariilor, neachitarea diurnelor în mărimile prevăzute de legislație, etc.

După aceste sesizări și reclamări ale directorului către instituțiile de resort, petiționarii au resimțit un șir de acțiuni nedorite, care le-au lezat demnitatea în muncă, toate fiind indicate și descrise în mod corespunzător.

Astfel, în rezultatul examinării susținerilor părților în contradictoriu și analizării cadrului probator administrat, Consiliul a constatat că acțiunile lui Constantin Haret se încadrează în noțiunea de hărțuire, ce se conține la art. 2 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012.

În context, Completul judiciar menționează că în conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, hărțuire este orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege.

Art. 3 din Legea citată stabilește că, subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat. Iar, conform art. 7 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilite de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională, alin. (2) lit. f) notează că hărțuirea se consideră acțiune discriminatorie a angajatorului.

În continuare Completul judiciar consideră necesar de a reține ca fiind relevante speței prevederile Codului muncii, ținând cont de faptul că obiectul plângerii constituie constatarea hărțuirii în câmpul muncii.

Astfel, art. 1 din Codul muncii prevede noțiunea de demnitate în muncă – climat psihoemoțional confortabil în raporturile de muncă ce exclude orice formă de comportament

verbal sau nonverbal din partea angajatorului sau a altor salariați care poate aduce atingere integrității morale și psihice a salariatului.

Art. 8 alin. (1) din Codul muncii stabilește că, în cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului pe criterii de sex, vârstă, rasă, culoare a pielii, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, domiciliu, dizabilitate, infectare cu HIV/SIDA, apartenență sau activitate sindicală, precum și pe alte criterii nelegate de calitățile sale profesionale, este interzisă.

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) Codul muncii, salariatul este obligat: lit. d) să respecte disciplina muncii, iar conform art. 10 alin. (2) angajatorul este obligat: lit. d) să ofere salariaților munca prevăzută de contractul individual de muncă; lit. f6) să asigure respectarea demnității în muncă a salariaților.

Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002, la art. 3 reglementează noțiunea de personal artistic ca fiind persoane care realizează în practică concepția și strategiile propuse de personalul de creație: actori de diverse genuri, artiști in orchestrele simfonice si de camera, artiști ai ansamblurilor de cântece și dansuri, ai colectivelor carafe si coreografice, ai orchestrelor de muzica populara, ai fanfarelor, ai orchestrelor simfojazz, ai orchestrelor și ansamblurilor de estrada, declamatori, artiști ai ansamblurilor vocale si vocal-instrumentale, ai genurilor originale de strada, acompaniatori, concertmaistru, artiști prezentatori, soliști, artiști de circ, inspectori de manej, dresori etc..

Conform art. 19 lit. h) din Legea citată, in atribuțiile Ministerului Educației, Culturii și Cercetării intră desemnarea prin concurs sau fără concurs, pe un termen de 5 ani, in baza de acord individual de munca (contract), destituirea directorului de teatru, circ sau organizației concertistica [...].

Art. 23 alin. (8) din Legea nr. 1421/2002 stabilește că, (8) Consiliul artistic al teatrului, circului sau al organizației concertistice de orice nivel participă cu drept de vot consultativ la administrarea acestora. Membrii consiliului sînt confirmați de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 1421/2002 angajarea în teatru, circ și organizație concertistică se efectuează prin încheierea unui acord individual de munca (contract) între conducerea instituției și lucrător, în conformitate cu Codul muncii al Republicii Moldova; alin. (2) lucrătorii din rândurile 4 personalului artistic și de creație din teatru, circ și organizației concertistica pot încheia acorduri individuale de munca (contract) pe un anumit termen de pana la 5 ani, pentru o singură stagiune sau pentru mai multe stagiuni, pentru un spectacol, o reprezentație, un concert sau mai multe. Pot fi încheiate acorduri individuale de munca (contracte) pe un anumit termen si cu alți lucrători din instituțiile de cultură și artă.

Conform art. 25 alin. (2) din Legea nr. 1421/2002, condițiile de muncă și de remunerare a personalului artistic și de creație din teatrele, circurile și organizațiile concertistice de stat se stabilește în conformitate cu legislația în vigoare.

În continuare, Completul judiciar consideră oportun de a reține inclusiv și prevederile Convenției nr. 111/1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, care la art. 1 alin. (1) prezintă definiția discriminării ca fiind:

a) orice diferențiere, excludere sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, sex, religie, convingeri politice, ascendență, națională sau origine socială, care are ca efect să suprime sau să știrbească egalitatea de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și de exercitare a profesiei;

b) orice altă diferențiere, excludere sau preferință având ca efect suprimarea sau știrbirea egalității de posibilități sau de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, care ar putea fi specificată de către statul membru interesat după consultarea organizațiilor reprezentative ale celor care angajează și a organizațiilor lucrătorilor, dacă acestea există, precum și a altor organisme competente.

Art. 2 din Convenție stipulează că, orice stat membru care aplică prezenta convenție se angajează să formuleze și să practice o politică națională care să urmărească promovarea, prin metode adaptate condițiilor și uzanțelor 5 naționale, a egalității de posibilități și de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, în scopul eliminării oricăror discriminări.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității, Plîngerea se examinează în termen de 30 de zile de la data depunerii, cu posibilitatea prelungirii termenului, care însă nu va depăși 90 de zile. La examinarea plîngerii, Consiliul are dreptul să solicite date și informații relevante de la persoanele despre care se presupune că au comis fapte discriminatorii. Sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie.

Așa deci, pentru a institui prezumția hărțuirii argumentele și probele aduse trebuie să indice asupra următoarelor elemente constitutive, și anume:

a) comportamentul nedorit;

b) care a condus la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator;

c) scopul sau efectul comportamentului a fost să lezeze demnitatea;

d) pe baza unui criteriu protejat.

Coroborând normele legale enunțate la circumstanțele cauzei, Completul judiciar consideră că Consiliul de egalitate corect a stabilit că prezumția hărțuirii pe criteriu de opinie a fost instituită.

Or, probatoriul cauzei atestă că atitudinea directorului teatrului în coraport cu unii angajați ai teatrului, a fost schimbată anume după depunerea petițiilor către diferite instituții de profil privind verificarea activității desfășurate de către directorul teatrului. Printre acțiunile care au creat petiționarilor un mediu ostil și intimidant, s-a stabilit următoarele: excluderea din repertoriul teatrului a spectacolelor în care aceștia jucau; solicitările sistematice de a scrie explicații în privința unor pretinse încălcări ale disciplinei munci; utilizarea retoricii ofensatoare; tachinarea fizică/psihologică; îndemnarea colegilor să recurgă la acțiuni de intimidare a petiționarilor; nerespectarea prescripțiilor date de Inspectoratul de Stat al Muncii în care erau vizați petiționarii; excluderea din lista actorilor delegați de a merge în turnee; retragerea rolurilor.

Dat fiind faptul că în cadrul procedurii administrative s-a stabilit că aceste acțiuni ar fi început să fie întreprinse după depunerea petițiilor, prin care petiționarii își revendicau drepturile lor, Completul judiciar consideră că Consiliul de egalitate just a prezumat aplicabilitatea criteriului de poziție civică activă, similară cu activitatea sindicală.

Circumstanțele cauzei atestă temeinicia concluziile autorității publice că, în speță au fost identificate toate elementele constitutive ale acestei forme de discriminare, or, asta reiese din faptul că anume petiționarii sunt cei care au sesizat diverse autorități cu privire la încălcările admise de către director, anume în baza petiției terților a fost efectuat controlul de către Inspectoratul de Stat al Muncii și constatate încălcările care au dus la emiterea prescripție obligatorie pentru executare.

Astfel, anume petiția terților a avut impact asupra schimbării comportamentului directorului față de acești angajați, fiindu-i create acele incomodități, iar refuzul directorului de a

executa prescripția în partea ce ține de recalcularea salariilor petiționarilor, reprezintă acel comportament nedorit care a creat un mediu ostil la locul de muncă prin continuarea încălcării drepturilor salariale ale celor care le-au reclamat.

Aici este relevant de a reține și constatările din pct. 5.8 al deciziei pe cauza nr. 35/20 din 23 iunie 2020. Așadar, Consiliul a stabilit că în luna septembrie a anului 2019 un grup de angajați ai teatrului s-a adresat cu o plângere către mai multe instituții de stat, în care au reclamat încălcări ale legislației admise de către directorului teatrului. Consiliu a constatat că în baza acestei plângeri, Inspectoratul de Stat al Muncii (răspuns din 01 noiembrie 2019 cu nr. Col- 1340/19) a depistat mai multe încălcări în activitatea administrației și a înaintat directorului un proces-verbal prin care a solicitat să fie remediate încălcările constatate, printre care și recalcularea salariului tuturor petiționarilor cu excepția a două persoane, Mariana Drozdova si Natalia Cornegruță, salariile cărora erau calculate corect. Consiliul a reținut că la momentul examinării plângerii, prescripțiile respective nu erau îndeplinite.

Prin urmare, Consiliul just a constatat că, deși în privința petiționarelor Mariana Drozdova și Natalia Cornegruță salariul a fost calculat corect, această circumstanță nu absolvă reclamatul/intimatul de constatarea generală a faptului hărțuirii pe acest capăt de acuzare. Or, Inspectoratul de Stat al Muncii a depistat mai multe încălcări în activitatea managerială a instituției, solicitând remedierea acestora prin emiterea prescripției obligatorii pentru executare, pe care directorul teatrului a refuzat să o îndeplinească.

În ceea ce privește excluderea a două petiționare din lista de delegare în turnee (Irina Tarasiuc și Natalia Cornegruță), Completul judiciar menționează că din materialele dosarului administrativ rezultă că reclamatul/intimatul Constantin Haret la adunarea colectivă a informat că teatrul, la invitația Ambasadei Federației Ruse la Chișinău, urma sa meargă într-un turneu în Federația Rusă. Partea rusă va achita o diurna zilnică de 1000 ruble pentru toți cei care vor merge în turneu. Petiționarele vizate au obiectat și au solicitat să le fie achitate diurnele în conformitate cu prevederile legale. Reclamatul/intimatul a respins solicitarea acestora și a menționat că în bugetul teatrului nu sunt resurse financiare. Prin urmare, dat fiind faptul că petiționarele au refuzat să accepte condițiile enunțate, acestea au fost excluse din lista persoanelor care au mers în turneu și din spectacolul respectiv, adică, pentru că petiționarele nu s-au conformat cerințelor angajatorului, nu au mers în turneu. Directorul teatrului Constantin Haret a delegat alte două actrițe care au interpretat rolurile jucate de către petiționare. Deci, petiționarele au fost excluse din acele spectacole, respectiv din lista delegației.

Potrivit prevederilor pct. 25 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 10/2012, în cazul în care organizatorul acordă diurne, dar în mărime mai mică decât cele prevăzute de legislație, entitatea care a delegat va compensa diferența, în egală măsură, și Inspectoratul de Stat al Muncii a informat reclamatul/intimatul că era obligat să achite diferența. Prin urmare, Consiliull just a stabilit că pretențiile petiționarelor erau fondate legal iar din motiv că au avut o atitudine pro activă în vederea revendicării drepturilor sale, acestea au fost excluse din lista actorilor care urmau să meargă în acest turneu și înlocuite cu alte actrițe, astfel că în așa circumstanțe sunt întemeiate argumentele apelantului că limitarea oportunităților unor angajați doar din considerentul că nu tolerează nedreptățile sesizate în privința lor, constituie acțiuni de intimidare pentru poziția civică activă.

Referitor la excluderea petiționarelor din spectacolele în care jucau (Irina Tarasiuc, Natalia Cornegruță, Olga Madan și înlocuirea petiționarului din cabina de grimare (Iurie Andrușcenco), Consiliul corect a menționat că reclamantul Constantin Haret într-o manieră absolut

neargumentată și inexplicabilă a satisfăcut toate solicitările care au parvenit de la colectiv în defavoarea petiționarilor, fără a încerca să remedieze într-un mod sau altul situația creată, fiind iarăși creat un mediu ostil la locul de muncă. Circumstanțele descrise permit de a concluziona că angajatorul a acționat doar în detrimentul petiționarilor care sunt activi civic și raportează orice fel de încălcare pe care le sesizează în acțiunile directorului teatrului. Deci și de această dată s-a reținut că comportamentul reclamatului/intimatului a fost determinat de atitudinea ostilă pe care o avea față de petiționari pentru că ultimii l-au reclamat în diverse instanțe.

Analizând în cumul circumstanțele descrise în coraport cu normele legale aplicabile speței, Completul judiciar concluzionează că, în speță, nu există temeiuri legale pentru anularea actului administrativ contestat, întrucât autoritatea publică emitentă corect a stabilit circumstanțele stării de fapt, aplicând corect normele materiale aplicabile speței, astfel că în aceste condiții urmează a fi respinsă și pretenția subsecventă a reclamantului privind anularea deciziei de soluționare a cererii prealabile nr. 03/1335 din 10 august 2020, cu atât mai mult că, în circumstanțele în care Consiliul nici nu s-a expus asupra argumentelor invocate în cererea prealabilă, ci doar a informat intimații despre faptul că decizia poate fi contestată în instanța de contencios administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

Colegiul judiciar consideră că prima instanța greșit și neîntemeiat a anulat actul administrativ contestat, or, analizând normele legale citate mai sus în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței și materialul probatoriu administrat, instanța de apel conchide că nu s-a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actului administrativ de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității,, ceea ce în consecință constituie temei de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 195, art. 240 alin. (1) lit. c) Codul administrativ, art. 60, art. 212, art. 375 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se admite apelul depus de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (Consiliul pentru Egalitate).

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 13 octombrie 2021 și se emite o nouă decizie, prin care:

I. Se admite cererea intimatului-reclamant Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov” privind renunțarea la acțiune.

Se încetează procesul în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Teatrul Dramatic Rus de Stat „A.P. Cehov”.

Se explică reclamantului că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri.

II. Se respinge ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Constantin Haret către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, peroane terțe - Tarasiuc Irina, Cornegruță Natalia, Madan Olga, Drozdova Mariana, Andrușcenco Iurie, Lupu Nelea și Cazacenco Alisa, privind anularea deciziei din 26 iunie 2020, cauza nr.35/20 și a răspunsului la cererea prealabilă nr.03/1335 din 10 august 2020.

Decizia este executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată la Curtea Supremă de Justiție cu recurs în termen de două luni.

Preşedintele ședinței, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Dașchevici Grigore